

Voorkomen dat mensen parkinson krijgen door gewasbeschermingsmiddelen

Het is juli 2019. Het onderzoeksjournalistiek programma Zembla trekt bij de Parkinson Vereniging aan de bel en wil weten hoe zij denkt over de relatie van de ziekte van Parkinson met blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen (GBM). Op dat moment heeft de vereniging daar geen antwoord op en begint een zoektocht met input van leden en naar wetenschappelijk bewijs. De vereniging roept een meldpunt in het leven en inmiddels – een jaar later – zijn er 89 meldingen binnengekomen van leden van de vereniging die hun parkinson in verband brengen met blootstelling aan GBM.

Je kunt blootstelling aan pesticiden vergelijken met roken: als je rookt, verhoog je de kans op het krijgen van kanker, maar niet iedereen die rookt krijgt kanker. Parkinson is een complexe ziekte die zich in de loop van jaren ontwikkelt en de ziekte manifesteert zich door een interactie van genetische en omgevingsfactoren. Sommige mensen zijn – zonder dat zij dat weten – kwetsbaarder voor blootstelling aan pesticiden dan anderen.

mei 2019	De aanleiding vraag van Zembla
juli 2019	Meldpunt ingesteld 89 meldingen
vanaf juli 2019	Wetenschappelijke dossier-opbouw: leden PV en wetenschappers
sept 2019	Zembla uitzending met Jim, genomineerd voor journalistieke prijs
vanaf sept 2019	De pers: publiciteit
jan 2020	Vraag van minister aan Gezondheidsraad
maart en juni 2020	Gesprekken LTO (kennissuitwisseling)
onder-tussen	Lobbywerk: eigen lobbywerk en in Europa
maart 2020	Start groot onderzoek gezondheidsrisico's van GBM (meer info op de website)
juni 2020	Advies gezondheidsraad
sept 2020	Hoe nu verder?

Van wetenschappelijke dossier naar missie

Een aantal actieve leden legt een wetenschappelijk dossier aan op www.parkinson-vereniging.nl/pesticiden dat ook wordt nagekeken door wetenschappers uit het veld. In het dossier worden de twee in Nederland veel gebruikte middelen uitgebreid onder de wetenschappelijke loep genomen. Dit zijn mancozeb en glyfosaat (een onderdeel van het bekende Roundup). Roundup is een veelgebruikt onkruidbestrijdingsmiddel. Volgens de Rijksoverheid mag een particulier thuis dit middel gebruiken voor in de tuin. Ook in de landbouw mag het nog (liefst beperkt) gebruikt worden. Maar niet in de openbare ruimte zoals door hoveniers en waterschappen.

'Drie weken in een dichte, stoffige, warme schuur en veel zand en bollen, hoe gezond is dat?'

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat het gebruik van pesticiden de kans vergroot dat mensen een neurodegeneratieve ziekte zoals parkinson krijgen. Bij beroepsmatige blootstelling aan pesticiden (lees: langdurig en in relatief hoge concentraties) blijkt dat die hogere kans minimaal 50 procent is.

Missie

De Parkinson Vereniging wil juist die kwetsbaren beschermen en formuleert begin 2020 een missie: "Wij willen voorkomen dat mensen parkinson krijgen door gewasbeschermingsmiddelen."

Journalistiek en de Kamervragen

In september 2019 zendt Zembla een journalistiek programma uit over het verband tussen landbouwgif op het plateland en het voorkomen van parkinson. Deze uitzending zet veel in gang: Er worden Kamervragen gesteld door politieke partijen, Carola Schouten – minister van LNV – antwoordt en de Parkinson Vereniging stelt de minister op haar beurt vragen omdat de vereniging niet tevreden is met het antwoord. Carola Schouten vraagt de Gezondheidsraad om aanvullend onderzoek. De eerste opdracht was een advies op te stellen over de gevaren van blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen van gebruikers en omwonenden. De aanvulling is om specifiek ook de relatie van GBM en parkinson te onderzoeken in wetenschappelijke literatuur.

Hoe doen wij dat?

De Gezondheidsraad vraagt onder andere de Parkinson Vereniging in februari 2020 om haar mening over het eerste rapport en hun standpunten. Ons standpunt wordt positief ontvangen vanwege de objectiviteit en wetenschappelijke insteek, gecombineerd met de persoonlijke verhalen van een aantal leden. In het uiteindelijke advies van juni 2020 is ons standpunt duidelijk terug te vinden.

'Ik werkte al vanaf jong elk jaar mee met tulpen koppen en bollenpellen in de schuur. Vervolgens heb ik bij de burens ook nog lelies gekocht. Ik begrip nu dat juist de lelieteelt extra kwistig is met bestrijdingsmiddelen. Je droeg geen handschoenen en over handenwassen werd ook niet gesproken. Op de fiets door de polder naar school reed je nietsvermoedend door de gifwolken waarmee de gewassen werden beschermd.'

We willen voorkomen dat mensen parkinson krijgen door gewasbeschermingsmiddelen. Elk geval van parkinson door deze middelen is er een teveel.

Om dat voor elkaar te krijgen willen wij:

- Niet langer wachten met beslissingen te nemen
- Stoffen waarover voldoende twijfel is met onmiddellijke ingang verbieden
- Bewustwordingscampagnes voor boeren, omwonenden
- Verder omschakeling naar een nog meer duurzame landbouw
- Betere methodieken voor toelating van GBM waarbij de effecten van langdurige, gecombineerde blootstelling worden meegenomen.

'Ik heb ook zeker het vermoeden dat bestrijdingsmiddelen de oorzaak zijn. Veel groente gezaaid en gepoot met gif. Bespoten fruit uit de boomgaard gegeten. Bramen zo van de struiken gegeten waar net met gif was gespoten en ga zo maar door.'

Media en gesprekken

De presentatie van de Parkinson Vereniging bij de Gezondheidsraad legt de basis voor het vormen van een essentieel, zich nog steeds uitbreidend, netwerk. De LTO praat met de vereniging, de vereniging wordt geïnterviewd door Trouw, TVOp1 en Zembla maakt een portret van Jobien Wind (de beleidsmedewerker van de vereniging die het dossier onder haar hoede heeft en die zelf vermoedt dat ze parkinson heeft gekregen door de blootstelling aan GBM), de vereniging zoekt actief contact met politieke partijen in Nederland en Europa en met een Europese lobbygroep en is uitgenodigd door de European Parkinson's Disease Association voor een presentatie.

De politieke arena

In haar advies van juni 2020 bevestigt de Gezondheidsraad dat uit buitenlands onderzoek blijkt dat landbouwgif kan leiden tot gezondheidsschade, zoals de ziekte van Parkinson en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen. De overheid moet er volgens de Gezondheidsraad voor zorgen dat Nederlanders zo weinig mogelijk worden blootgesteld aan chemische gewasbeschermingsmiddelen en daarbij het voorzorgsprincipe hanteren. De overige aanbevelingen komen sterk overeen met de wensen van de vereniging.

Advies Gezondheidsraad:

1. Intensiveer landbouwhervormingen
2. Organiseer meer bewustwording campagnes voor gebruikers en omwonenden
3. Verbeter toelatingsprocedures GBM
4. Voer een extra veiligheidsfactor in zodat blootstelling aan verschillende middelen en via verschillende routes wordt meegenomen
5. Bevorder samenwerking door kennisuitwisseling te stimuleren

De vereniging is erg blij met deze adviezen. Natuurlijk zijn het nu nog adviezen, dus belangrijk is wat er voor gevolg aan wordt gegeven. De persoonlijke verhalen van melders herbergen een grote kracht. Na het uitzetten van een vraag bij de melders wie mee wil werken aan een interview, reageert bijna de helft met een positief antwoord. Dit geeft alweer aan dat het belangrijk is voor onze leden en de vereniging zoekt naar manieren om dat in acties om te zetten. Wat willen we gaan doen?

- Aandacht blijven vragen voor dit onderwerp, kritisch volgen wat de vervolgstappen zijn
 - Uitzoeken of parkinson een beroepsziekte zou kunnen en/of moeten worden net als in Frankrijk
 - Persoonlijk verhalen vertellen van leden
- Blijf daarom uw meldingen insturen naar info@parkinson-vereniging.nl o.v.v. 'pesticiden'!**

'Ruim de helft van de melders geeft aan dat ze zelf gewerkt heeft met deze gifstoffen, dus in een boerenbedrijf of groothandel'